

Розділ 1

Люди вважають, ніби знають, чим пахне смерть. Тління має характерний, легко впізнаваний дух, огидний сморід могили.

Люди помиляються.

Розпад — складний процес. До того як живий організм стає голим скелетом, перетворюється на сухі кістки та мінерали, він проходить шлях складних біохімічних змін. Деякі гази, що утворюються під час цього, неприємні для органів чуття людини, але вони лише частина розлогого меню запахів. У процесі розкладання плоть виробляє сотні летких органічних сполук, і кожна має свої особливості. Багато з них — особливо ті, що утворюються на середніх стадіях розпаду тіла, під час гниття та здуття, — поза сумнівом, жахливо смердять. Диметилтрисульфід, наприклад, пахне наче гнила капуста. Масляній кислоті й триметиламіну властиві вишукані букети запахів блювотиння й протухлої риби. Інша речовина, індол, розповсюджує сморід фекалій.

Проте в менших концентраціях індол вирізняється ніжним квітковим ароматом, і його цінують виробники парфумів. Гексанал, газ, який утворюється як на ранніх, так і на пізніх стадіях гниття, пахощами нагадує свіжоскошену траву, а бутанол пахне опалим листям. Аромат розкладання може охопити всі ці ноти, складні, як вишукане вино. А оскільки смерть завжди

повна несподіванок, залежно від обставин вона може сповістити про себе в геть непередбачуваний спосіб.

Іноді так, як ви найменше очікуєте.

— Обережно, докторе Гантер, — застеріг Вілан, — зідете з дошок — провалитеся крізь стелю.

Нагадувати мені не потрібно було. Обережно придивляючись, куди ступаю, я пірнув під низьку балку. Склепінчасте горище розжарилося, наче піч. Денна спека зібралася під шиферним дахом, медична маска не давала дихати. Еластичний капюшон захисного комбінезона врізався в обличчя, руки в щільних нітрилових рукавичках стали слизькими й гарячими. Я знову спробував витерти піт з очей, але тільки розмазав бруд навколо.

Горище старої лікарні виявилось величезним. Протягнувшись в усіх напрямках, воно зникало в темряві, куди не сягало тимчасове освітлення. Ми гупали алюмінієвими латами, викладеними доріжкою, і ті прогиналися та хилилися під нашою спільною вагою.

Одна надія, що балки під ними не прогнили.

— Знаєте цю частину Лондона? — запитав Вілан, обернувшись через плече.

Акцент детектива-інспектора сягав корінням далеко на північ від місця, де ми опинилися, радше до берегів Тайну, ніж Темзи. Кремезний чолов'яга років сорока. Коли ми зустрілися перед початком операції, його сиве волосся й борода вже були вологими й липкими від поту. Тепер обличчя інспектора ховалося під маскою й білим капюшоном комбінезона.

— Не дуже.

— До цього району не поткнешся без поважної причини. Та й тоді вже йдеш, коли нема як відкрутитися. —

Він нахилився, щоби пробратися під похилими балками даху. — Голову бережіть.

Я наслідував його приклад. Навіть із підкладеними латами пересуватися на горищі було важко. Над головою перехрещувалися товсті дерев'яні балки, ладні розбити череп бідоласі, який не пригнувся досить низько, старі труби звивалися вздовж нижніх балок на висоті щиколоток, готові зачепити недбало поставлену ногу. Тут і там виринали почорнілі цегляні димарі, вони перекривали прямий шлях і змушували прокладати лати в обхід перешкоди.

Я змахнув з обличчя надокучливе лоскотливе павутиння. Запилюжене й брудне, воно звисало з грубих кроків, наче пошарпані театральні декорації. Усе горище вкривав пил, перетворюючи шар колись жовтої теплоізоляції, розстеленої між балками, на брудну коричневу циновку. В повітрі кружляли дрібні частки скловати й порошок, виблискуючи в яскравих променях прожекторів. Очі свербіли, мов від піску, присмак пилу вже з'явився в роті, навіть маска не захищала.

Щось хутко промайнуло над головою, радше відчутне в тіні, ніж видиме. Я пригнувся. Придивився, проте побачив лише темряву. Вирішивши, що це все моя буйна уява, я зосередився на тому, куди ставлю ноги.

Наш пункт призначення позначало коло вогнів попереду. Під яскравим сяйвом на ширшому острівці з розкладених навколо камінної труби алюмінієвих лат стояла група фігур у білому одязі. Лунала приглушена масками розмова. Один із криміналістів фотографував щось під ногами групи.

Вілан зупинився неподалік.

— Мем? Приїхав кримінальний антрополог.

Одна з фігур обернулася до мене. Та незначна частина обличчя, яку не приховувала маска, розчервонілася й блищала від поту. Білий мішкуватий комбінезон не давав визначити, хто переді мною: чоловік чи жінка. Але ми не вперше працювали разом. Наблизившись, я зміг розгледіти, що слідча група скупчилася навколо предмета, загорнутого в пластиковий брезент, щось на кшталт згорнутого килима. З одного боку пластик відгорнули.

Крізь отвір виднілися порожні очниці та вилиці, обтягнуті брунатною, мов вершковий ірис, муміфікованою шкірою.

Задивившись, я не помітив низьку балку — гепнувся головою, аж зуби клацнули.

— Обережно, — нагадав Вілан.

Я потер голову, більше від зняковілості, ніж від болю. «Гарний початок».

Дюжина очей над масками байдуже спостерігали за мною. Лише жінка, до якої звернувся Вілан, здається, зраділа моїй появі: її очі звузилися від прихованої під маскою усмішки.

— Ласкаво просимо до Святого Юди, — промовила старша детективка-інспекторка Шерон Ворд.

Дванадцять годин тому я прокинувся від жаху. Підскочив у ліжку, не розуміючи, де я, рука мимовільно потягнулася до живота — там має бути липка калюжа крові. Проте шкіра була сухою — жодних слідів, тільки давно загоєний шрам.

— Ти в нормі?

Рейчел сперлася на лікоть, стурбовано торкнулася моїх грудей. Денне світло проникало крізь важкі штори, кімната саме починала набувати впізнаваних обрисів.

Дихання сповільнилося. Я кивнув.

— Пробач.

— Знову жахіття?

Пригадав темні бризки крові, виблиск ножа на сонці.

— Таке собі. Розбудив тебе?

— І мене, і всіх. — Вона всміхнулася, побачивши вираз мого обличчя. — Жартую. Тебе просто тіпало, ніхто нічого не чув. Той самий сон?

— Не пам'ятаю. Котра година?

— Щойно по сьомій. Саме час уставати й варити каву.

Я спустив ноги з ліжка. Жахіття ще не повністю відпустило, клеїлось до мене, мов холодний піт.

— Усе гаразд, я встигаю.

Вдягнувся, вийшов, тихо зачинив за собою двері спальні. Щойно опинився сам у коридорі, припинив усміхатися. Глибоко вдихнув, намагаючись позбутися наслідків сну.

«Це не насправді», — нагадав я собі.

Цього разу точно ні.

У будинку панувала тиша, зависла в ранковому мовчанні, що передувало новому дню. Я рушив до кухні. Важке дрімотне цокання годинника. У передпокої густий ворс килима змінився на сланцеву плитку, яка приємно холодила мої босі ступні.

Повітря досі зберігало трохи тепла минулого дня, але кам'яні стіни старого будинку не пропускали спеки бабиного літа, яким ми насолоджувалися цими вихідними.

Я наповнив кавник, поставив його на плиту, налив склянку води. Випив її біля вікна, дивлячись на сад і зелені поля. Сонце сяяло в неймовірно блакитному небі. Удалині паслися вівці, неподалік розкинувся невеличкий лісок — листя вже червоніло. Воно ще не почало опадати, але довго не протримається. Картина

нагадувала фотографію з календаря сувенірної крамниці, де ніколи не може статися нічого поганого.

Так само я думав і про інші місця.

Свій другий дім Джейсон з Анею описували як замський котедж.

Можна було й так його назвати, порівнюючи з їхнім головним будинком у Лондоні, величезною віллою в Белсайз-Парку, але це не віддавало йому належного. Зведена з теплого котсволдського каменю, розлога старовинна будівля під солом'яною стріхою могла би прикрасити обкладинку журналу про домоведення й садівництво. Садиба лежала на околиці гарного села, де місцевий паб пишався своєю зіркою Мішлен, а вузька головна вулиця на вихідних наповнювалася «рейнджроверами», «мерседесами» та «БМВ».

Коли Джейсон та Аня запросили нас провести в них вікенд, я хвилювався, що це може бути незручно. Ми дружили ще до того, як мої дружина з донькою загинули в автокатастрофі. Я познайомився з Карою на одній із їхніх вечірок, згодом вони хрестили нашу Алісу, а я — їхню доньку Мію. Мене втішило те, як добре вони обоє порозумілися з Рейчел. Проте перехилити разом чарку чи зустрітися на вечері — це не те саме, що провести кілька днів у тісній компанії. Ми з Рейчел познайомилися лише на початку року під час дуже важкого розслідування вбивства в прибережних болотах Ессексу. Я хвилювався, запрошуючи її до друзів із мого старого життя, думав, що це здасться їм дивним або що через нашу стару дружбу з Джейсоном і Анею вона почуватиметься зайвою.

Проте все пройшло добре. Час від часу мене ще накривало химерне й тривожне відчуття якогось зміщення, наче моє старе життя накладалося на нове, але

це тривало недовго. Ми гуляли полями й лісами Котсволду, насолоджувались обідами в пабах та довгими розслабленими вечорами. Ці кілька днів, що не кажи, були майже ідилією.

От тільки це жажіття...

За спиною почала булькати кава, кухнею розтікся приємний аромат. Я зняв кавник із плити й наповнив два кухлі. Почув, як скриплять сходи: хтось спускався важкими кроками. Не довелось озиратися, щоб зрозуміти, що це Джейсон.

— Доброго ранку, — мій друг приплентався на кухню якийсь каламутний і скуйовджений, — рання пташко.

— Думав приготувати каву. Усе окей?

— Допоки для мене є філіжанка.

Він опустився на табурет біля кухонного острівця, незграбно спробував поправити махровий халат на своїй важкій статурі й покинув цю безнадійну справу. Темне волосся вкривало груди густим хутром, проростало, повзло до горла, аж до лінії гоління. Зім'яте обличчя й рідке волосся над ним, здавалося, належали іншій людині.

Він влячно буркнув та взяв простягнуту мною каву.

Ми товаришували ще із часів медичного інституту, аж поки моє життя не змінилося. Замість медицини я обрав неспокійну кар'єру кримінального антрополога, а Джейсон став успішним хірургом-ортопедом, який міг дозволити собі другий дім у Котсволді. Він ніколи не був жайворонком, навіть у молодості, з роками нічого не змінилося. Та й вино, випите вчора ввечері, бадьорості не додавало.

Мій друг сьорбнув кави й скривився.

— Невже ти не маєш порад щодо похмілля?

— Не пий багато.